

Posudek dizertační práce

Mgr. Petr BRYCHTA

Vliv věku, pohlaví a pohybové aktivity na úroveň reakčních schopností dolních končetin u pubescentů

Univerzita Karlova v Praze. Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha 2015.

Předložená dizertační práce se zabývá úrovní reakčně-rychlostních schopností dolních končetin pubescentů ve věku od 10 do 15 let na základě faktorů věku, pohlaví a pohybové aktivity. Dalším cílem bylo určit období pubescence (kalendářní věk), kdy dochází k nejvýraznějšímu poklesu disjunktivní reakčně-pohybové doby dolních končetin.

Dizertační práce má rozsah 135 stran textu + přílohy (3 strany).

V teoretické části (55 stran textu) se autor zaměřil na vymezení sledované problematiky, na základní pojmy ve vztahu k problematice rychlostních schopností, stimulace rychlosti reakce pohybovou aktivitou a také na charakteristiku pubescentního období.

V kapitole 1.2 Struktura motorických schopností je cenné, že mimo klasického dělení koordinačních schopností se autor zmiňuje i o tzv. schopnosti hybridní (smíšené), jež souvisí s procesy metabolickými i s procesy regulace a řízení pohybu CNS. Významné rovněž je i to, že teoretický popis jednotlivých motorických schopností dokumentoval mnoha schémata, grafy a obrázky. Škoda, že některé grafy (str. 27,36) vede autor jako obrázky?

Menší připomínku bych měl i k větě v kapitole 1.6 - Diagnostika reakční rychlosti, kde v podkapitole Vienna Test Systém je „celosvětově známý.“ I když se v řadě psychologických disciplín (a nejen v nich) používá, tak není tolik známý například v USA, Kanadě, ale i ve Velké Británii.

Cenné rovněž je i to, že autor se ve své práci nezaměřoval pouze na zjišťování úrovně reakčně-rychlostních schopností dolních končetin pubescentů, ale i na to, nakolik koreluje tato schopnost s temperamentem pubescentů a jejich vztahem k pohybovým aktivitám.

Autor zpracoval teoretickou část dizertační práce velmi pečlivě a podrobně. Text (jak již bylo zmíněno) doplnil o řadu přehledných tabulek, obrázků a grafů.

V praktické části práce (67 stran textu) se autor snaží odpovědět na výzkumné otázky:

Do jaké míry ovlivňují faktory věku, pohlaví a pohybové aktivity hodnotu jednoduché, výběrové a disjunktivní reakčně-pohybové doby? Který z těchto faktorů ovlivňuje disjunktivní reakčně -pohybovou dobu nejvýrazněji?

Ve kterém období (kalendářním věku) v pubescenci dochází k nejvýraznějšímu zkrácení disjunktivní reakčně-pohybové doby? Je toto období identické pro chlapce i dívky?

Mají děti provozující pravidelnou sportovní aktivitu (sportovci) statisticky významně kratší jednoduchou, výběrovou a disjunktivní reakčně-pohybovou dobu než jejich pohybově pasivní vrstevníci?

Autor si kladl přiměřené cíle práce a vytyčil čtyři hypotézy, na které se ve svém výzkumu snažil nalézt odpovědi.

Výzkumný soubor tvořilo 214 probandů (chlapci a dívky) ze ZŠ V Praze Petřinách ve věkovém rozmezí 10-15 roků, kteří byli rozděleni do pěti skupin (dle věku).

Autor použil pro měření reakční rychlosti přístroj FiTRO Agility Check, který se využívá na zjišťování úrovně koordinačních schopností a pro měření i hodnocení senzomotorické reakce (agility). Přístroj je založen na systému měření jednoduché a výběrové reakce prostřednictvím PC pomocí 1 až 4 kontaktních ploch (spínačů) pro ruce nebo nohy.

Výsledky práce autor dokumentuje a správně interpretuje na 45 stranách textu a v mnoha přehledných tabulkách a grafech (29 tabulek a 30 obrázků), ze kterých jsou údaje pro čtenáře dobře srozumitelné. Tabulky, obrázky a grafy jsou správně popsány, včetně transparentního vysvětlení (legendy) jednotlivých položek.

Experimentální část práce byla (se stejnou pečlivostí, podobně jako teoretická část) pečlivě zpracovaná, což ukazuje na hlubší odborné znalosti dané problematiky. Statistické zpracování výsledků nese rovněž značnou erudovanost autora.

V diskusi (12 stran) autor konstatuje, že na základě výsledků výzkumné studie vyplývá, že testování potvrdilo především snížení výběrové i disjunktivní reakčně-pohybové doby dolních končetin mezi jedenáctiletými (11,00 - 11,99) a dvanáctiletými (12,00 - 12,99) probandy. Nejvýraznější snížení jednoduché doby reakce bylo shledáno mezi skupinami třináctiletých (13,00 – 13,99) a čtrnáctiletých (14,00 - 14,99) pubescentů. Výsledky potvrdily, že pohybová aktivita má pozitivní vliv na jednoduchou reakční rychlost, výběrovou reakční rychlost i disjunktivní reakčně-pohybovou rychlost dolních končetin ve všech věkových kategoriích v období od 10 do 15 let.

Zjištěné výsledky se mohou ve sportovní praxi využít jak při práci se sportovními talenty, tak i k efektivnějšímu nácviku pohybových dovedností. Cenné rovněž je i to, že autor srovnává dosažené výsledky a poznatky se zahraničními. Diskuse je správně pojata a autor se vyjadřuje k jednotlivým hypotézám.

Hodnocení:

Dizertační práce se zabývá aktuálním tématem, které má pro kinantropologii značný význam. Autor posuzované téma velmi pečlivě a kvalitně zpracoval s přehledem relevantní literatury a jasným formulováním cíle práce. Použité metody jsou výstižně popsány a správně je charakterizován soubor sledovaných osob. Výsledky jsou zpracovány v sérii správně popsáných grafů, obrázků a tabulek. Pozitivně hodnotím obsažený přehled správně citované domácí a převážně cizojazyčné literatury (170) a přehledný sumář zkratk, které usnadňuje práci s textem.

Závěr: Předložená dizertační práce splňuje všechny náležitosti kladené na tento typ práce včetně správně citované literatury a proto doporučuji, aby po úspěšné obhajobě byl Mgr. Petrovi Brychtovi, udělen titul Ph.D.